

SKOLENS FORÆLDREVALGTE TILSYNSFØRENDE ER ANETTE GRINDSTED. HUN AFLÆGGER BESØG I KLASSENE 2 GANGE OM ÅRET OG UDFORMER EN TILSYNSERKLÆRING, DER LÆSES PÅ SKOLENS ÅRSMØDE

Tilsyn 2007-2008 af Rudolf Steiner Skolen i Odense

Tilsynserklæring

Det er mit andet år som tilsynsførende og også her har jeg valgt at følge samme fremgangsmåde som min forgænger. Jeg har således ført tilsyn to hele skoledage efter en i forvejen tilrettelagt plan. Det har givet mig mulighed for på forhånd at sætte mig ind i folkeskolens og Rudolf Steiner Skolens fagplaner, hvad angår fagligt indhold og undervisningens trin-/del- og slutmål. I løbet af mine 2 dage på skolen har jeg forud for nogle af timerne haft en kort samtale med lærerne. De har sat mig ind i, hvor klassen befinder sig i undervisningsforløbet, og jeg har kunnet stille spørgsmål af faglig, pædagogisk og generel art. Ved andre timer er jeg kommet ind i klasserne midt i undervisningsforløbet. Lærerne har introduceret mig for eleverne og jeg har fulgt, hvorledes lærere og elever har afviklet resten af timerne.

Det er mit generelle indtryk at

- elevernes standpunkt i dansk, regning/matematik, engelsk og historie og
- skolens samlede undervisningstilbud

fuldt ud står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.

Det er endvidere mit generelle indtryk at

- skolen på udmærket vis forbereder eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre.
- undervisningsmaterialet er af god kvalitet.

Handlingsplan

Tilsynet er gennemført i overensstemmelse med nedenstående handlingsplan

Generelt:

1-2 møder om året med referencegruppe (pt Anna-Marie Christensen, Marie-Louise Platz Becker og Jesper Bruun-Schmidt)

Gennemsyn af Lov om Friskoler

Gennemsyn af meddelelsesblad

Gennemsyn af skolens vedtægter

Gennemsyn af læreplaner for fagene

Gennemsyn af skolens hjemmeside

Blik for mediernes dækning af friskoleområdet

Specielt:

Besøg på udstillinger, hvor elevarbejder fremvises (f.eks. fremlæggelse af årsopgaver)

Besøg på skolen to gange om året (tilstedeværelse i udvalgte klasser (ca. 1. time pr. klasse), samtale med respektive lærere

Overværelse af koncerter og skuespil, når det er muligt

Tilsendelse:

Tirsdagsnyt

Meddelelsesblad

Invitation til arrangementer på skolen

Tilsynsberetning

Tilsynet er i praksis udført som følger.

Møder

Jeg har haft 1 møde med min referencegruppe. I referencegruppen har vi drøftet, hvorledes tilsynet kunne gribes an. Det har ført til, at beretningen har strukturen, som følger.

Skolebesøg

I tilsynsperioden har jeg besøgt skolen 2 gange.

Første besøg fandt sted d. 11. januar 2008 efter følgende skema

Kl. 8.05-9.00	2. kl	matematik
Kl. 9.00-9.55	4. kl	geografi
Kl. 10.15-11.00	6. kl	engelsk
Kl. 11.00-11.45	7. kl	engelsk
Kl. 12.05-12.45	7. kl	tysk
Kl. 12.45-13.25	9. kl	eurytmi
Kl. 13.25-14.20	9. kl	engelsk

2. kl. matematik

Lærer og elever udveksler morgenhilsner. En elev meldes syg. Sidemanden jubler. Hør hov, det var ikke pænt. 2 drenge bedes om at tage huen af. Så synger vi fællessang og reciterer vrøvelvers med tal. 4 elever reciterer deres 'hver's især's' fredagsvers oppe ved tavlen. Efter denne 'opvarmning' går vi i gang med matematikken. Vi bruger os selv og vores nære omgivelser som udgangspunkt. Hvor mange elever er vi i dag? Hvor mange er vi i lokalet? Lærer uddeler diverse beholdere med hver sin slags genstande i. Hvor mange er der? 17 stk kridt, 24 møtrikker, 32 sakse osv. Nu bliver det lidt mere kompliceret. 2 tal skrives på tavlen og større eller mindre symbolet skal placeres imellem. $52 > 25$, $30 < 33$. Hver elev henter en kasse med mindst 16 kastanjer oppe ved katederet. De lægges i en bunke på bordet. Sælg 2, sælg 3, sælg 4, tag 2. Hvor mange har I nu? Der er almindelig enighed om 5. Samme øvelse uden kastanjer: $3 + 3 + 3 - 2 - 2 + 5 + 4 = 14$. Et antal elever mener, det går for hurtigt. Godt I siger det og farten sættes ned. Eleverne skal nu lægge diverse kastanjefigurer, hvortil der stilles talkrav. Firkant med 5 kastanjer i hver side, trekant med lige store sider og diverse pyramider. Det er jo interessant at konstatere, at en firkant med 5 kastanjer i hver side kun tæller 16 kastanjer. Kastanjerne ryddes væk og papir og farver tages frem. Den nye øvelse er 'den omvendte pyramide'. Lærer skriver 7 tal på tavlen i en vandret række. Tallene skal lægges sammen to og to og resultatet noteres i en række nedenunder og så fremdeles. Eleverne arbejder individuelt med papir og farver. Vi starter med 1-0-1-2-0-1-1 og slutter i syvende række med det enorme tal 63. Der skal fart på og ingen når til de 63, men som lærer konstaterer, er det jo også et stort tal for 2. klasse. Lærer støtter svage elever. Nu når vi hen til det sværeste: addition i lodret opstilling. $24 + 34$ og $55 + 26$. Nogle mener, de ikke kan finde ud af det, mens andre ivrigt spørger om der er mente. Lærer hjælper. 2 elever regner stykkerne på tavlen. Så tager vi en talleg. En elev skriver et tal mellem 1 og 100 på et stykke papir. De andre skal på færrest mulige gæt finde tallet. Der er dyre gæt ind imellem, og det ender med 8. Klassens rekord er 5. Herefter reciteres tabeller. Undervisningen er afvekslende og tempofyldt. Der er en god stemning. Jeg må desværre forlade timen men glæder mig til den næste.

4. klasse geografi

Klassen har geografi og arbejder med elementær kortforståelse. Arbejdet skal munde ud i kort af en landsby set oppe fra. Første fase har været at liste ord op på tavlen, som skal til for at få en landsby til at fungere (hovedvej, bager, busstoppested, kirke, -gård, benzintank, fortov, bilværksted, grønthandler, ostebutik, skov, blomsterhandler, sidevej, brugs, skole, bondegård, etc.). Klassen er inddelt i 2 store grupper (11 i den ene og 12 i den anden), der hver sidder omkring et stort bord. På bordet ligger et kæmpe stykke karton. I grupperne skal eleverne sammen tegne landsbyen set ovenfra. Hovedvej og sidevej placeres. Hvor ligger der butikker? Hvor ligger bondegården? Hvordan kommer man til bondegården? Hvor ligger kirken? Bilværkstedet? Bageren? Brugsen. Veje tegnes og bondegård, kirke, bager osv. formes i bivoks og placeres på kartonet. Der arbejdes med stor entusiasme og engagement. Næste fase i projektet bliver at ramme bygningerne ind med farveblyant. Når bygninger løftes af, står markeringen tilbage, og hvordan kan vi så sikre en rigtig læsning af markeringen? Det er et spændende projekt, der strækker sig over flere dage. Det samler både svage og stærke elever. Inden dagens arbejde slutter, ser grupperne hinandens foreløbige resultat. En fremragende øvelse, der illustrerer relationen mellem kort og 'virkelighed'.

De sidste 10 minutter spiser eleverne madpakker. Lærer følger lidt med i, hvad eleverne har med, og hvis det konstateres, at indholdet ikke er sundt nok, bliver forældrene gjort opmærksom på problemet.

6. klasse – engelsk

Undervisningen foregår i videst muligt omfang på engelsk. Vi skal arbejde med ordbogen. Eleverne skal tage deres ordbøger frem. Flere har den ikke med og et par stykker har endnu ikke fået anskaffet sig én. Lærer opfordrer dem til at få købt en ordbog hurtigst muligt og forklarer hvorfor det er vigtigt. Lærer beder mig om at forklare, hvorfor jeg er til stede. Herefter arbejder eleverne parvis. Man arbejder med forkortelseslisten. Hvad betyder F? Formelt sprog. T? Daglig tale. S? slang. Hvad er karakteristisk for disse stillag? I hvilke situationer bruger man hvilke stillag? Hvornår kunne man f.eks. tænkes at bruge udtrykket 'at have gråderen på'? Vi arbejder også med forkortelserne 'am' og 'eng'. Nogle udtryk bruges nemlig kun i USA ('sidewalk') og andre kun i England ('pavement'). Vi arbejder med forkortelser for fagudtryk og grammatiske begreber og vi lærer at 'omtr' markeres ved ord, der kun har en delvis ækvivalent på engelsk (risengrød). Eleverne har forskellige ordbogsudgaver og det vækker nogen undren at ordbogsartiklerne ikke er ens.

En skriftlig hjemmeopgave udleveres. Eleverne introduceres grundigt til opgaven. Den består af sætninger, der skal oversættes til engelsk. Det er en 'detektivopgave', hvor eleverne skal lede efter de rigtige udtryk til konteksten i ordbogen. Sætninger er inddelt i 3 kategorier efter sværhedsgrad, og eleverne bedes selv tage stilling til hvilken kategori de vil arbejde med, men selvfølgelig må de gerne oversætte det hele.

Den sidste del af timen bruges på at træne uregelmæssige verber to og to.

7. klasse – engelsk

Først skal vi lige have afklaret, hvem der stadig ikke har afleveret skriftlige opgaver.

Undervisningen foregår i videst muligt omfang på engelsk. Vi arbejder først med spørgeord. Hvis vi vil stille et spørgsmål, kan vi indlede sætningen med ord som? Striben af spørgeord kommer hurtigt på tavlen. Dernæst hentes en elev op til tavlen. Hun får et papir med en interviewsamtale, som hun gennemfører med lærer. Lærer læser først en oplysning om eleven højt og elev læser spørgsmål til

oplysningen op. Med afsæt i svaret læser elev nyt spørgsmål osv. Lærer fremkommer med ny oplysning: 'Yesterday I met a green man', og elever stiller spørgsmål. Hvad hed han? Havde han motorcykel? Kunne du tænke dig at gifte dig med ham? Og lærer svarer så fantasifuldt det er muligt: Hm måske i mit næste liv. Eleverne arbejder herefter parvis. Den ene stiller spørgsmål, den anden svarer ud fra en række oplysninger, der er skrevet på tavlen. Eleverne bytter også roller. Jeg præsenterer mig. En elev spørger mig om niveauet svarer til folkeskolen. 'Til fulde', svarer jeg. Skriftlig hjemmeopgave deles ud og lærer gennemgår den. Der gøres meget ud af at understrege hvornår den skal afleveres. Eleverne får lov at gå i gang. Den består af krydsord + sætninger, der skal oversættes til engelsk. Øvelsen er differentieret som i 6. klasse.

7. klasse – tysk

Undervisningen foregår i videst muligt omfang på tysk. Første øvelse går ud på at læse replikker til et digt højt. Det er 'Der Erlkönig' af Goethe. Grupper af elever er fordelt på hver rolle. Lærer retter udtale. Næste øvelse tager udgangspunkt i et kapitel i en Easy reader, Klassiker A med titlen 'Till Eulenspiegel', udgivet af Gisela Betke Nielsen. Lærer skriver navneord, udsagnsord og tillægsord fra kapitlet op på tavlen. Hun forklarer ord for ord på tysk, og eleverne skal regne ud hvad ordet betyder på dansk (landsby, bonde, hyrde, skomager, læst, begynde, skændes, rig, fattig). På forklaringen til 'böse' svares bøsse, og lærer kommenterer lakonisk: 'Det siger de altid i 7. klasse'. Dernæst danner eleverne sætninger af de forklarede ord. Lærer læser kapitlet op på tysk. Hendes mobil ringer. Det koster flødebolle, og det er hun helt med på. Elever skal forberede næste kapitel til næste gang og besvare spørgsmålet: 'Hvorfor gør Eulenspiegel, som han gør?'

9. klasse – eurytmi

Undervisningen varetages af eurytmilærer + klaverspiller. Eleverne står i en stor rundkreds. 'Vægt begge ben, løft, bære, sætte' og samtidig med de går ind mod centrum og ud igen formes alfabetet med arme og hænder. Dette var opvarmningen. I næste øvelse skal de 'gå 8-taller' i rytmen kort-kort-lang, først med udgangspunkt i midten af 8-tallet, så med 8-tallet foran sig og til sidst med 8-tallet bagved. Eleverne skal til sidst bevæge sig fra rytme til samme rytme i en overgang uden rytme. Det viser sig at være overordentligt vanskeligt og svarer efter lærers oplysning til at læse en tekst, springe noget over og begynde et nyt sted. Herefter stiller læreren det for faget vigtige spørgsmål: 'Hvad er eurytmi'? Og det er jo et vanskeligt spørgsmål at svare på. Eleverne opfatter det som dans og bevægelse til musik, som kroppens udtryk af følelser, som at få bevæget sig og strukket sine muskler og som en hjælp til at læse. Lærer og klaverspiller opfatter faget som en øvelse i koncentration og nærvær, fordi man må indordne sine bevægelser efter andres og som en øvelse i at komme ind i sig selv og møde sig selv indefra. Timen afvikles med 'farvel-øvelse'. Timen var præget af engagement og godt humør.

9. klasse – engelsk

Eleverne var i gang med at læse Tolkiens 'The Hobbit' og havde et kapitel for på 16 sider. En elev gav et udmærket mundtligt resume. Lærer havde lavet et ark med spørgsmål, som blev udleveret. Eleverne arbejdede parvis med at svare på spørgsmålene. Til sidst svarede de på spørgsmålene mundtligt på klassen.

Andet besøg fandt sted den 14. februar efter følgende skema:

Kl. 8.05-9.00	3. kl.	Regning
Kl. 9.00-9.55	5. kl.	Matematik
Kl. 10.15-11.00	10. kl.	Maling

Kl. 11.00-11.45	7. kl	Matematik
Kl. 12.05-12.45	5. kl	Musik
Kl. 12.45-13.25	4. kl	Violin

Timerne forløb som følger:

3. kl. – matematik

For at eleverne og jeg kan blive fortrolige med hinanden, står jeg sammen med lærer i døråbningen og giver hver enkelt elev et god morgen håndtryk og siger deres navn. Vi synger sange og reciterer vintervers. Lærer checker række for række hvem der har lavet lektier. Eleverne skulle bl.a. tælle fænomener i deres omgivelser. En har talt striberne på skolevejen (625), en anden riller i gulvtæppet (393). Der går sport i det og da en siger, han har talt 20.000 bogstaver i biblen, bliver det en anden for meget. Han replicerer at han ville tælle blå biler på sin vej og dem var der 2 af. Vi gennemgår tabellerne fra 2 til 7 i kor og træner gangestykker. Så leger vi bom og svært bliver det, da vi kombinerer 3- og 4-tabellen. Det kræver mindst lige så meget koncentration at tælle får i flokke ($30+6+4+8+7=55$). Nærmere er det at finde ud af, hvor mange ører, ben og haler 4 får har tilsammen. Eleverne gemmer hovedet på bordet og lærer afsætter små våde svampemærker på tablen. Eleverne får et hurtigt kig inden hun vådter dem ud. Der er lidt uenighed om der var 27 eller 26 men lærer mener der var 27. Så når vi den højeste abstraktionsgrad. Vi skal lægge 2 2-cifrede og 2 3-cifrede tal sammen, med og uden mente. Vi forklarer hvert enkelt trin i processen. Vi skal også trække 2 2-cifrede og 2 3-cifrede tal fra hinanden. Her tager vi fingre væk og låner hos naboen. En elev finder det er tid til lidt leg og tager en bold frem. Den bliver øjeblikkeligt gemt i et skab til senere afbenyttelse. Jeg forlader klassen.

5. kl. – matematik

Temaet er procentregning. Eleverne er delt ind i 2 grupper, alt efter hvor godt de mestrer regnefærdighederne. Hver gruppe har sin lærer. De sværeste regnestykker står på tavlen: Hvis købsprisen er f.eks. 505 kr og fortjenesten 21 %, hvad er så salgsprisen? Hvis købsprisen er 1205 kr., og der er et tab på 59 %, hvad er så salgsprisen? Osv. De letteste er udleveret på et ark papir. Eleverne arbejder enkeltvis eller i par. Jeg går rundt i klassen og får genopfrisket mine regnefærdigheder. Gennemgangen foregår i 2 trin. Lærer spørger eleverne om resultaterne på klassen. Er det rigtigt/forkert. Først de sværeste og så de letteste stykker. Alle er med. Hjemmeregnestykker skrives på tavlen, og eleverne skriver dem ind i deres hæfter. En elev tænder stearinlys og lærer fortæller en historie fra den peloponesiske krig set fra en 14-årig drengs perspektiv om vold, ødelæggelse, død og flugt. Så er det tid til madpakker.

10. kl – maling

Eleverne har fået til opgave at iagttage et stykke natur, f.eks. hjemme hvor de bor. De har udarbejdet en skitsetegning og med afsæt i den skal de skabe 4 forskellige malerier efter årstiderne. Eleverne står ved hver deres stafeli. De arbejder individuelt og lærer går rundt og drøfter næste træk i skabelsesprocessen med den enkelte elev. Der arbejdes, og der er også plads til en humoristisk bemærkning i ny og næ.

7. kl – matematik

Der er fødselsdag i klassen. Det fejres med flødeboller. Jeg sætter mig ved siden af en elev og får lov at kigge i undervisningsmaterialet. Det er 'Prøvesæt i matematikfærdigheder – 7.kl' af Hilmar Pedersen. Et eksempel på en opgave er følgende. Forestil jer et kvadrat inddelt i 4 gange 4 lige store felter. I hvert felt er der et tal. Start i nederste venstre hjørne. Tegn streg gennem 9 felter

vandret og lodret og slut i øverste højre hjørne. Summen skal give 44. Eleverne arbejder individuelt og mulige løsninger gennemgås. Hjemmeopgaver bliver herefter gennemgået, og nye hjemmeopgaver afleveres. Endnu en opgave kunne være at skrive 8 forskellige 3-cifrede tal, når man kun bruger 7 og 5. De hurtigste elever får udleveret et ark med omsætningsøvelser. Hvad er 1 m i dm og i cm. Hvad er 0,6 dm i cm, i mm og i m. Slet ikke så nemt. Timen slutter med, at eleverne stiller stole på bordene. Eleverne stiller sig ved deres bord. Så er der frikvarter.

5.kl - musik

Eleverne arbejder med Tryllefløjten af Mozart (1756-1791), som var en kæmpe succes i datidens Tyskland, fordi den blev opført på tysk. Vi får at vide, at Mozart døde umiddelbart efter uropførelsen, hvor han ikke selv kunne være med p.gr.a. sygdom. I stedet gennemgik han den i hovedet fra sit sygeleje. Eleverne arbejder med handlingen i Tryllefløjten, og dagens opgave er at lave et program til forestillingen. Sæt jer i tilskuernes sted! Hvad skal de vide for at kunne følge med? Eleverne laver en rolleliste og laver en tegning af Papageno.

4.kl – violin

Lærer stemmer instrumenterne. Et par elever spiller spontant 'Et barn er født i Bethlehem'. Lærer understøtter violinspillet på klaver. De træner tonerækker. De træner synkoper. De spiller forskellige melodier énstemmigt og tostemmigt efter noder. Noderne er forsynet med små tal, der markerer, hvilken finger de skal bruge. Elever spiller solo eller duo, mens resten er stille. Alle får lov.

Afslutningsvis vil jeg gerne sige, at i samtlige timer har elever og lærer arbejdet godt og målrettet i en god rytme og en god atmosfære. Man tager ansvar, og man samarbejder.

Odense, den 29. april 2008

Annette Grindsted
Tilsynsførende